

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. XIV. Cebetis tabulae lux. discussa caligo pravae quorundam
interpretationis. Stupenda de ictu serpentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

CAPUT XIV.

Cebetis tabulæ lux. discussa caligo prava quorundam interpretationis. Stupenda de ictu serpentum.

NBi senex tabulae interpretis & mystagogus eos indicans, quos virtus jam ad supremam periboli arcem & fastigium perduxit, laborum ibi plenam mercedem & fructum percipientes, hos sic mala omnia prioris vitæ evasisse dicit, ut nullis amplius molestiis eorum voluptas perturbari possit. Hanc autem securitatem quadam comparatione illustrat, verba adscribam: Ἀπάντων γὰρ κυριεύει καὶ ἐπάνω πάντων ἔστι τὸ πρόσθρον αὐτὸν λυπούνην· καὶ θάπτερ οἱ ἐχιόδηλοι. τὰ γὰρ θηρία δήπου πάντας τῆς ἄλλης κακοπαθοῦντα μέχρι θανάτου, ἐκείνους ἔλυπει, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐτὸς τῆτο. καὶ τῆτον ἔρην λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον. i. Superior enim dominusque est iis omnibus, quæ ipsi antea molestiam exhibebant, haud aliter ac qui a vipera morfi sunt. Quippe bestia illa alios ad mortem usque cruciantes, his innoxia existunt, quia habent remedium, quod ei pesti opponant: nempe iis pro antidoto est, semel fuisse ictos, neque quicquam ultra eos hujus generis affligit, quod tali remedio muniantur. Hic torquet doctos res inopinabilis, & prodigii instar, eum quem semel vipera icerit, neque a vipera in posterum ulla, neque aliis venenatis appeti, plane enim hunc sensum verba animo objiciunt. Non parum igitur in hujus loci explicatione æstuant, variasque adducunt lectiones, vel potius emendationes vocis hujus ἐχιόδηλοι. Vel sius autem, qui hanc Cebetis tabulam versione, & commentariis auxit, novam affert interpretationem. Nam (inquit) ut hi, qui viperinum morsum sunt experti, periculo cautiore redditi,

remedio sese adversus venenatorum morsus & ictus, ceteraque incommoda muniunt; ita & ille vitiorum pravitate percepta ac cognita, presenti virtutis, ut dictum est, antidoto contra vitia sese instruxit. Atque mea quidem sententia, huius loci hac vera est explicatio. Nam quod dicunt nonnulli, ut propemodum auctoris verba sonare videntur, hoc ipsum scilicet, vipera morsum fuisse ipsis remedii contra venenata omnia esse loco, id an verum sit, nescio, cum apud nullum veterem auctorem, & fide dignum scriptorem, quippiam huiusmodi invenerim. Nam quod serpentes nec Psyllis, nec Marsis nocent, id ad genus ipsorum referunt, quemadmodum & aliorum quorundam venenatis resistendi vim ad alias quasdam causas. Ita quidem vir ille se ab hac difficultate expedire conatur; sed non videt suam expositionem non quadrare auctoris verbis. Non solum enim non ad mortem lædi, sed omnino non lædi a similibus bestiis, qui semel a vipera icti sint, clare affirmat. quod plane verba hæc sonant: Τὰ γὰρ θηρία δήως πάντας κακοποιούντα μέχρι θανάτου, ἐκείνους ἔλυπει. Etenim bestia virulenta, qua omnes ad mortem usque lædunt, illos non lædunt. Si non lædunt, ergo neque appetunt morsibus; quos enim serpens mordeat, ab eo lædi haud dubium est. Quare sequeretur ex illa Velsii interpretatione, eum, qui sit antidoto munitus, ne appeti quidem atque ici ab iis animalibus posse. Quod ego non minus mirabile iudico, ea sententia, quam is ut inexplicabilem repudiat. Præterea non solum qui semel ictus fuisset, & ab eo tempore semper antidoto munitus incederet, non posset lædi a talibus bestiis, sed & quivis unquam antea earum vim passus, adversus omnes ejusmodi injurias & pericula tutus medicamenti beneficio degeret. Atqui non omnes vel optimis antidotis instructi, sed ἐχιόδηλοι tantum, a vipera demorfi, ab eo genere animalium tuti in posterum esse dicuntur. Non quadrat igitur, ut dixi, hæc interpretatio literæ, infuscatque sententiam, & corrumpit potius, quam explicat. Eo
igitur

igitur quod verba sonant, sensu posito, ad rem ipsam considerandam venio. Ac quod *Velsius* a nullo id observatum dicit, diligentiam ejus requiro. Non a multis id annotatum, fateor; a nemine quicquam ejusmodi observatum proditumque, ex quo similis sententia huic, quam *Ceberis* verba allata præferunt, eliciatur, plane inficior. Quæ igitur ad hanc rem pertinentia notavi apud *Plinium* lib. 28. cap. 3. proferre atque accuratius perpendere placet. Ibi occultis quibusdam ex homine remediis proditis, ut ex *Psyllis* & *Marsis* contra *Serpentes*, ex *Tentyritis* contra *crocodilos*, subdit: *Horum omnium generum in sua repugnantia interventum quoque mederi constat, sicuti aggravari vulnera, introitu eorum, qui unquam fuerint serpentium canisve dente læsi. Idem gallinarum incubitus, pecorum fœtus, abortu vitiant. Tantum remanet virus excepto semel malo, ut venefici sinat venena passi.*

Hoc primum velim notari, quem scilicet, serpens semel percusserit, eum, licet theriacalium præsidio pestem effugiat, nunquam tamen ita liberari, ut non a pristino, ab insultu & impressione belluæ vis & proprietas occulta veneni & tanquam seminia in ipso hæreant, quamdiu vivit, quibus quasi alteram naturam puta serpentis, adscitam intus retineat. Hinc enim quod *Plinius* dicit, plane efficitur, ut eorum qui sunt percussi a serpentibus, vulnera, aliorum idem olim passorum interventu recrudescere atque aggravari possint. eo quod aliquid virulentum ab ipsorum corpore in vulnus transeat. Nec prætereunda, quæ eodem loco sequuntur: *Rursus (inquit) a scorpione aliquando percussi, nunquam postea a crabronibus, vespis, apibusve feriuntur.* tum quæ idem habet, in præcæmio septimi libri: *Serpentum morsus non petit serpentes.* Ex his, nisi fallor, lux *Ceberis* verbis & sententiæ additur: si dicamus, quemadmodum venenatæ bestię inter se non fœviunt, neque morsus serpentum petit serpenres; sic neque ea animalia eadem ratione ferire eos quos vipera semel morde-

morderit: quod ut *Plinius* ait, venefici fiant venena passii, ceu illo ictu, quem olim passii sint, in genus & familiam, ut sic dicam, serpentum pridem adsciti fuerint. Ceterum de hoc miraculo, quod auctor illius *tabula* memorat, an sit verum, viderit ipse. Sed si est verum: non alia causa fieri putem, ab ea quam attuli. quod scilicet semel icti a vipera corpus virulentiam contraxerit. Cui conjecturæ sane aliquam probabilitatem affert, quod *Fabricius Hildanus*, nobilis chirurgus, narrabat, sese peste olim in juventute affectum, longo post tempore, si forte domum peste infectam præteriret, sola approximatione nonnullum in parte multos ante annos tumore pestilenti affecta dolorem sensisse, quod adhuc in parte illa nonnihil superesset contagii olim accepti. De qua re videndus sagax naturæ indagator, *Robertus Boyle*, in *Suspicionibus Cosmicis*.

CAPUT XV.

De iis, quos vipera momordit, locus Platonis in Symposio explicatur. nonnulla obiter de Periaptis, & de animæ immortalitate.

DE eorundem ἐχιοθήκων consuetudine Plato occultius quiddam nobis divinandum reliquit his verbis: ἔτι δὲ τὸ ἔδηχθέντι ὑπὸ ἔχχως πάθῃ καὶ μεῖ ἐχει. Φασὶ γὰρ πρὸς τινὰ τῶτο παθήσασα, οὐκ ἐθέλειν λέγειν, οἷον ἦν, πλὴν τοῖς δεδηγμένοις, ὡς μόνοις γνωσομένοις καὶ συγγνωσομένοις, εἰ πᾶν ἐτόλμα δρᾶν τε καὶ λέγειν ὑπὸ τῆ ὀδύνης. Præterea non aliter affectus sum, quam ille, quem vipera momordit. Illum quippe ferunt, quo pacto affectus esset, aperire nolle, nisi iis qui idem passi sunt, utpote qui soli de eo affectu judicare atque etiam ignoscere pos-